

hody. Žalovaný mohl se spoléhati na sjednané právo, a nemusil zvláště odpovéděti, by se ubránil této svémoci žalobkyně. Může jíti jen o to, zda ujednání jest ujednáním sudiště výlučného či na výběr daného. V tištěných podmínkách zakázkových zní bod 3: Sudiště obou stran jest Lipsko. Slovo Lipsko jest zvláště zdůrazněno silným tiskem. Toto ustanovení připouští jen ten výklad, že strany chtějí, by jen soud v Lipsku byl místně příslušným. O sudišti na výběr nemůže proto býti řeči. Jest posléze otázkou, zda úpravou zakázkových podmínek mohlo dojíti k ujednání sudiště, ježto v nich není udáno, který z německých soudů má býti příslušný. Než německý civilní řád soudní (Gerichtsverfassungsgesetz) má táž ustanovení jako čsl. civilní řád soudní o tom, které spory náležejí před úřední soud a které před zemský soud prvé stolice, z nichž jest v Lipsku jen jediný a u něhož by bylo podati žalobu hledíc k hodnotě sporu. Ustanovení o příslušnosti jest proto dostatečně jasné, by bylo lze pokládati onen soud za ujednaný, jemuž platila výslovná dohoda stran.

N e j v y š š í s o u d obnovil usnesení prvního soudu.

D ů v o d y:

Od úmluvy o příslušnosti soudu (§ 104 j. n.) mohou strany souhlasně ustoupiti, nejsouce při tom vázány určitou formou, aniž tím by tato druhá úmluva byla výslovná. Stačí proto i přijetí faktury opatřené doložkou, že placení se má státi na určitém místě a že na témže místě mohou býti podány žaloby. V této příčině bylo zjištěno, že faktury čís. 989 a 919, dané v Karlových Varech dne 14. září 1929 a dne 24. září 1929, jsou opatřeny doložkou »Zahlbar und klagbar im Ausstellungs-orte«, tedy v Karlových Varech, a jinak nebylo ani tvrzeno, že došly teprve po dojití zboží ani nebylo proti této doložce nebo vůbec proti fakturám namítáno, že odporují smlouvě, a rovněž nebylo tvrzeno, že faktury byly bez poznámky vráceny nebo že fakturovaná zásilka byla odmítnuta jako neobjednaná. Tím bylo upuštěno od úmluvy o příslušnosti lipských soudů, pakli k ní vůbec došlo, a bylo založeno sudiště místa splnění podle § 88 druhý odstavec j. n., jehož se žalobkyně právem dovolává, při čemž se podotýká, že zásadně arcí může strana spoléhati na smlouvu, že však přes to se musí ozvati v případech, kde to vyžadují pravidla poctivých styků, najmě tam, kde zákon, zde § 88 druhý odstavec j. n., pokládá mlčení za souhlas. Dovolací rekurs jest důvodný a bylo mu proto vyhověno a rozhodnuto jak výše uvedeno, aniž bylo třeba zkoumati, zda původně snad ujednané sudiště v Lipsku mělo býti výlučným a zda příslušnost dovolaného soudu není snad založena i podle § 99 j. n.

Čís. 10758.

Zavázal-li se podnikatel smlouvou (z doby válečné), že přenechá vojenské správě po čas válečných úkonů rudy, vzešlo státu (rakouskému vojenskému eráru) smluvní požadovací právo na tyto rudy, nikoliv nárok na vydání výtěžku, jehož podnikatel docílil prodejem rud.

(Rozh. ze dne 7. května 1931, Rv I 539/30.)

Žalovaná firma provozovala za války horní podnik. Žalující československý erár domáhal se na ní žalobou, o niž tu jde, mimo jiné zaplacení 93.137 Kč, tvrdě, že žalovaná byla za války povinna dodávati vytěženou rudu eráru, že při převratu zůstala u žalované ruda, již žalovaná prodala za 93.137 Kč jinam, a výtěžek si ponechala, ač výtěžek ten prý náležel podle mírové smlouvy žalobci. *P r o c e s n í s o u d p r v é s t o l i c e*, vyhověv žalobě v jiných bodech, nepřicházejících tu v úvahu, co do 93.137 Kč žalobu zamítl. *O d v o l a c í s o u d* v tomto směru napadený rozsudek potvrdil. *D ů v o d y*: Žalující stát opírá žalobu o to, že u žalované strany zůstal erární materiál (různé rudy), jež žalovaná strana prodala a výtěžek si ponechala, ač jej měla odvésti. Ve sporu výslovně tvrdil, že kovy ty byly majetkem eráru. I v odvolání uvádí, že mu kovy vytěžené žalovanou náležely. Žalobu opírá žalobce tedy o to, že byl vlastníkem kovů. Žalovaná provozovala podnik horní pod vojenským dozorem podle zákona ze dne 26. prosince 1912, čís. 236 ř. zák., dobyté kovy byly jejím vlastnictvím a byla jen povinna je bývalému vojenskému eráru dodávati. Tento měl jen obligační nárok na dodávání vytěžených kovů. Bývalý vojenský erár nebyl vlastníkem kovů před jich dodáním a nemohl proto československý erár státi se jich vlastníkem podle zákona ze dne 12. srpna 1921, čís. 354 sb. z. a n., nehledíc ani k tomu, že již v prosinci 1918 byly z části zcizeny. Právnímu názoru žalobce, že nárok na kovy může žalované příslušet jen proti bývalému vojenskému eráru, nelze přisvědčiti, jelikož bývalý c. a k. vojenský erár nebyl vlastníkem kovů, any mu vytěžené kovy nebyly odevzdány, nýbrž měl by jen obligační nárok na jich dodání. Nárok ten ani bývalý vojenský erár do 28. října 1928 ani žalující erár neuplatnil. Poněvadž nešlo o dodávky k vojenským účelům ve smyslu § 1 vládního nařízení ze dne 4. prosince 1918, čís. 58 sb. z. a n., nebyla žalovaná povinna dobyté kovy, jež již v prosinci 1918 prodala, ve smyslu § 2 cit. nař. ministerstvu národní obrany oznámiti a o jich propadnutí nemůže býti řeči. Že žalovaná nebyla povinna kovy oznámiti ve smyslu § 1 citov. nař., vyplývá z údajů samé žalující strany, ana o vzájemné pohledávce žalované strany za dodané kovy sama v žalobě tvrdí, že tu nejde o vzájemnou pohledávku z vojenských dodávek, jakž to plyne i z přípisu ministerstva národní obrany ze dne 28. března 1927.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Odvolací soud posoudil věc správně po právní stránce, zamítnuv žalobu. Bývalý vojenský erár rakouský měl skutečně jen obligační nárok na vydání rud (kovů) v žalobě uvedených. Ovšem nelze nárok ten dovoditi z předpisů zákona čís. 236/12, který uložil držitelům provozovacích a průmyslových závodů závazek veřejnoprávní, nikoli soukromoprávní. To vyplývá z účele zákona. Šlo o požadovací právo státu k účelům veřejným, šlo o ochranná opatření v zájmu vedení války, pokud nemohly potřebné prostředky býti opatřeny normálním způsobem (srv.

§ 1 zákona toho). Soukromoprávní nárok byl však založen smlouvami ze dne 12. března 1916 a následujícími, jichž závaznost pro sebe uznala i žalovaná firma. Ovšem byla i těmito smlouvami žalovaná firma zavázána jen k tomu, by přenechala vojenské správě po dobu válečných úkonů rudy tam uvedené, a státu vzešlo smlouvami jen požadovací právo, nikoli vlastnictví k rudám. Měl tudíž rakouský vojenský erár nárok jen na vydání určitých rud a jen tento nárok přešel dnem převratu na stát československý a může jím býti uplatněn před řádnými soudy. Na této skutečnosti nemění nic dopisy žalované firmy ze dne 6. a 10. května 1919, jež jsou jen uznáním požadovacího práva, nikoli vlastnictví bývalého vojenského eráru, neboť žalovaná domáhá se jen svolení k prodeji rud, po případě nabízí jich zbytek k dispozici. Nárok na vydání rud není totožný s nárokem na vydání výtěžku, jehož žalovaná docílila jich prodejem, ať se tak stalo způsobem přičícím se smlouvě čili nic. Prodejem rud nezměnil se nárok na jich vydání, neboť není pro změnu tu zákonného důvodu. Bývalému vojenskému eráru nešlo o peníze, nýbrž o kovy a o rudy potřebné k válčení, proto vyhradil si i smluvně požadovací právo, a předmětem nároku jeho jsou zase jen ony rudy a kovy, nikoli peníze, ani když jde o kupní cenu zaplacenou za ně třetí osobou. Žalující strana ne uvedla skutečnosti, z nichž by se dal dovodit její nárok na vydání kupní ceny dosažené za kovy, ve smlouvě není nic stanoveno a ústní úmluva nebyla tvrzena. Nárok na vydání kovů a rud není uplatněn. Nezáleží na tom, že žalovaná strana uvažovala o žalobě též jako o žalobě na náhradu škody, rozhodné jest, že tento nárok nebyl žalobcem uplatněn ani výslovně ani mlčky, neboť nebylo tvrzeno ani to, že žalující stát utrpěl škodu prodejem kovů. Soud není povolán uvažovati o tom, zda sporné věci neměly býti přihlášeny podle § 1 vládního nař. čís. 58/18, neboť i tu jde o předpis rázu veřejnoprávního, jímž nebyly založeny ani práva ani závazky, o nichž by mohly jednat řádné soudy.

Čís. 10759.

K přičtení viny toho neb onoho manžela na rozluce nestačí, že důvod rozluky nastal objektivně v jeho osobě, nýbrž se vyhledává i zavinění subjektivní.

(Rozh. ze dne 7. května 1931, Rv I 1365/30.)

Žalobu manžela proti manželce o rozluhu manželství z viny žalované procesní soud první stolice zamítl. Odvolací soud vyhověl žalobcovu odvolání potud, že prohlásil manželství za rozloučené s tím, že vina na rozluce nestihá žádnou ze stran.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání ani té ani oné strany a odvětil k dovolání žalobce v

důvodech:

Dovolací důvod podle § 503 čís. 4 c. ř. s., jež žalobce jediné uplatňuje, není opodstatněn. Rozluha manželství byla povolena jen z důvodu